

LAUSUNTOPYYNTÖ: VN/7206/2020

Terveystenhoitolain ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta; valmiutta ja häiriötilanteiden hoitamista koskevat säädökset

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi terveydenhuoltolain ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta. Säädosmuutokset koskevat valmiutta ja varautumista koskevia säännöksiä sekä häiriötilanteiden hoitamista. Erityisesti nostamme lausunnossamme esille poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan koordinaatiota ja johtamista sekä poikkeusolojen osalta normaalioloissa toteutettavaa valmistautumista koskeviin näkökulmiin. Esitetty lakimuutosesitys on tarpeellinen ja tärkeä, joka on selkeästi havaittavissa COVID19-epidemian myötä. Voidaan todeta, että normaalioloissa toimivat järjestelyt eivät vastaa poikkeusolon tilannetta. Tilannekuvan kokonaisuuden muodostaminen vaatii erityisjärjestelyitä tiedonsaannin ja koordinaation suhteen, joka edellyttää vastuuttamista erityisiä toimenpiteiden toteuttamista. Tämä ilmenee selkeästi tällä hetkellä siinä, että lainsäädäntö ja vastuuttaminen ovat hajanaiset sekä yksiselitteinen toimijoiden työnjako on epäselvä. Valtakunnallinen malli ja rakenne toiminnan kokonaisuuden osalta tuottaisivat varmemman organisoinnin lähtökohdat toiminnalle.

Poikkeusoloissakaan vastuuta toiminnoissa ei kannata siirtää sellaiselle taholle, jolla ei ole normaaliolojen osalta kokemusta normaalioloissa asioiden hoitamisesta. Tämä on keskeistä sosiaalihuollon palveluissa, jotka normaalioloissa eivät kuulu sairaanhoitopiireille. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita tuottavien kuntayhtymien toiminnoissa yhteistyö onnistuu, mutta vastuunjako on syytä tarkentaa. Yhtenä mallina voisi olla se, että tilannekuvan rakentaminen ja ylläpitäminen eri vastuineen kuuluu terveydenhuollon/sairaanhoitopiirin varsinaiselle vastuulle, mutta operatiivinen vastuu sosiaalihuollon palveluissa tulisi olla normaaliolojen mukaisesti vastuutettuna. Mikäli yliopistosairaalan sijaintikunta vastaa sosiaalihuollon osaamisesta suunnittelusta, tarkoittaa se muun muassa Kymenlaakson osalta HYKS-alueella Helsinkiä. HYKS-alue on todella väestöltään suuri ja alueet erilaisia. Lakiluonnoksessa ei esitetä ratkaisua sosiaalihuollon toimijoiden keskinäiseen alueelliseen yhteistyöhön, jolle varmasti olisi tarvetta kaikilla alueilla. Esityksessä korostuu myös selkeästi alueellisuus, joka Kymenlaaksossa on osaltaan jo toteutettu kuntayhtymän perustamisen myötä.

Lakiesityksen mukaisesti aluehallintoviranomaisten valvova rooli selkiintyisi, joka tukisi operatiivisen toiminnan selkeämpää koordinaatiota. Lakiluonnoksen sisältö edistäisi poikkeusolojen toimivalmiuksia ja edistäisi selkeää tehtävien vastuuttamista, mutta sosiaalihuollon palveluiden osalta edellä mainitut tarkennukset olisi kuitenkin tarpeen huomioida. Erityisesti jatkossa sovitettavat alueiden yhteistyömallit ja vuorovaikutuksen tehostaminen ovat myös merkittäviä toimintojen organisoinnin keinoja lainsäädännön uudistuksen lisänä.

Anu Salonen
Sosiaalityön palvelujohtaja

Kymenlaakson sosiaali- ja terveystalvelujen
kuntayhtymä